

El futur dels estudis de periodisme

El creixent protagonisme de la indústria comunicativa convida a l'optimisme

—Enric Marín i Otto—

Degà de la Facultat
de Ciències de la Informació

Quines perspectives s'obren per a la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB? L'horitzó és clar: esdevenir la Facultat de Ciències de la Comunicació dels Països Catalans, i assumir aquest paper des de la premissa del rigor universitari i el compromís amb el nostre país i el nostre temps. I estem en condicions de fer-ho.

D'acord amb el que s'ha previst en la reforma dels estudis universitaris, la nostra Facultat incorpora les titulacions de Periodisme, Comunicació audiovisual i Publicitat i Relacions Públiques. El nostre Centre no és, doncs, ni una facultat de Ciències de la Imatge, ni una facultat de Periodisme, ni una facultat de Publicitat i Relacions Públiques. Amb la reforma en marxa, la nostra Facultat serà la suma d'aquestes tres imaginables facultats. La coexistència en un mateix Centre universitari d'aquestes tres especialitats el converteix, objectivament, en el tronc comú dels estudis universitaris de la comunicació social. En la definició d'aquest projecte, ambició i realista alhora, la futura concurrència amb altres centres universitaris públics i privats amb ofertes en estudis de periodisme o publicitat és, de fet, un factor positiu. Les situacions de monopoli no afavoreixen el necessari esforç per millorar la qualitat de la docència universitària.

Quin és el punt de partida? Una tradició universitària no s'improvisa, certament. Aquests vint anys d'història de la Facultat de

Ciències de la Informació han conegut precarietats, dificultats i situacions conflictives, lògiques en la vida de tot col·lectiu, però encara més quan es tracta de construir un nou espai universitari pràcticament del no res. La construcció pacient d'aquest espai de coneixement universitari havia de lluitar contra dos prejudicis de signe contrari. D'una banda, un cert menyspreu "aristocràtic" des dels estudis amb tradició universitària secular o contrastada envers les professions que articulen el món de la comunicació social i la seva formació universitària (sovint caracteritzada despectivament com "efepetres"). A l'altre extem, des dels medis professionals s'ha observat amb certa reticència l'aparició de les successives fornades de llicenciats de Ciències de la Informació. L'experiència docent acumulada aquests vint anys, l'evolució de la indústria de la comunicació i l'assentament del sistema democràtic han fet definitivament ociosa la discussió sobre si els periodistes han de rebre formació universitària específica. El que sí té sentit discutir és com s'ha

El nou pla d'estudis

Llicenciatura de periodisme

1r Quadrimestre

—Ha. del món actual. 5c. (T)

—Ha. general de la comunicació. 5c. (T)

—Estructura de la comunicació de masses I. 5c. (Ob)

—Llengua Catalana (estàndard escrit) 5c. (T)

o

—Llengua Espanyola I. 5c. (T)

— Cal lluitar contra el menyspreu de les carreres universitàries amb tradició i l'escepticisme dels medis professionals —

(T) Troncal
(Ob) Obligatòria
(Op) Optativa
(Op. Alt.) Optativa
alternativa

El nou pla d'estudis

—Estandàrd oral. 5c. (T)
o
—Llengua Espanyola oral. 5c. (T)
—Ta. i pràctica de la redacció periodística. 10c. (T)
—Tecnologia dels mitjans àudio-visuals. 5c. (Ob)

2n Quadrimestre
—Institucions polítiques modernes. 5c. (Ob)
—Ha. dels mitjans de comunicació. 5c. (Ob)
—Estructura de la comunicació de masses II. 5c. (Ob)
—Llengua Catalana (models d'ús). 5c. (Ob)
o
—Llengua espanyola II. 5c. (Ob)
—Gèneres informatius i interpretatius en premsa. 10c. (Ob)
—Disseny, composició visual i tecnologia en premsa. 5c. (T)
—Redacció i locució en mitjans àudio-visuals. 5c. (T)

3r Quadrimestre
—Ha. de Catalunya (s. XX). 5c. (Ob)
—Estructura social. 5c. (T)
—Teories de la comunicació I. 5c. (T)
—Ta. i estructura de la Pub. i les RR.PP. 10c. (T)
—Documentació informativa. 6c. (T)
—Ta. i tècnica del llenguatge radiofònic. 5c. (T)
—Ta. i tècnica del llenguatge televisiu. 5c. (T)

4t Quadrimestre
—Introducció a l'economia actual. 5c. (Ob)
—Ha. de la comunicació social a Catalunya. 5c. (Ob)
—Teories de la comunicació II. 5c. (Ob)
—Comunicació corporativa. 5c. (T)
—Gèneres d'opinió en premsa diària i no diària. 5c. (Ob)
—Ta. i tècnica del fotoperiodisme. 5c. (Ob)
—Gèneres informatius a ràdio i TV. 10c. (Ob)

de definir i enfocar aquesta formació. S'ha de reconèixer, en definitiva, que aquests prejudicis han perdut molta força, i aquest és un fet molt positiu.

Refundació

La concurrència, entre d'altres, dels factors que a continuació detallo ens obliga a ser optimistes respecte al futur del nostre Centre:

—Unes instal·lacions modelicament adequades per a la docència i la recerca en el terreny de la comunicació social.
—La reforma radical dels Plans d'estudis, que, en la seva aplicació, representaran una veritable "refundació" de la Facultat; refundació dissenyada després d'haver avaluat les experiències capdavanteres en el context europeu i americà.
—Un capital humà globalment molt valuós, comparativament molt jove i amb una gran projecció.
—Finalment, una voluntat comuna (Facultat, Universitat, medis professionals) clara per superar el repte positivament. El primer que calia era crear una il·lusió col·lectiva entre els diferents membres de la Facultat per la nova etapa que

s'obre. Aquest objectiu està a bastament assolit.

Aproximació a la societat

Som conscients, d'altra banda, que avançar en aquest procés de consolidació i renovació requereix accentuar la política d'aproximació entre la Facultat i la societat. En aquesta línia, caldrà trobar fórmules imaginatives que ens permetin intervenir en tres direccions complementàries.

a) Implicar més els professionals de prestigi en les tasques docents universitàries.
b) Jugar amb decisió la carta d'un tercer cicle (Diplomatures de postgrau, Mestratges, Cursos de doctorat...) potent, àgil i versàtil. El coneixement especialitzat i el seguiment de les darreres tendències en el món de la producció comunicativa seran possibles, preferentment, des d'aquest tercer cicle. La reducció de la llicenciatura a quatre anys s'ha fet amb la idea de potenciar el tercer cicle. D'ara endavant, la competitivitat dels centres universitaris dependrà en bona mesura de la qualitat de l'oferta del tercer cicle.
c) Sense menystenir la recerca pura, desenvolupar i potenciar tant com sigui possible la línia de recerca aplicada amb la màxima "complicitat" possible de les empreses públiques i privades del sector de la comunicació. Des d'aquest punt de vista, la nostra Facultat s'hauria d'apropar a la tradició de recerca de les Ciències experimentals (físiques, químiques, electròniques).

Conveni amb el Col·legi

En aquest procés d'aproximació entre la Facultat i la demanda social identificable, el conveni subscrit recentment entre la Universitat Autònoma de Barcelona i el Col·legi de Periodistes pot fer un paper estratègicament clau. Convindrà explorar amb decisió totes les possibilitats obertes per aquest conveni. La relació entre la Universitat i la societat funciona, de fet, en els dos sentits: la Universitat incideix sobre la societat, però és la societat la que atorga o nega sentit a la Universitat. Des d'aquest reconeixement, el creixent protagonisme social de la indústria comunicativa també ens convida a l'optimisme. El coneixement universitari de la comunicació humana serà en un futur pròxim tant important i reconegut com ho pot ser el coneixement científic de l'economia o la política. De fet, és previsible que la renovació més important en l'àrea de les ciències socials es produeixi des de les ciències de la comunicació. No tinc cap mena de dubte que la Facultat de Ciències de la Comunicació a la qual estem donant forma a la Universitat Autònoma de Barcelona assumirà un protagonisme extraordinari en aquesta renovació del pensament i la cultura universitaris. I ho farem contribuint, simultàniament, al prestigi cívic i intel·lectual de la professió periodística. ●

— La reforma radical dels plans d'estudi representarà una veritable refundació de la Facultat —